

Rasprava komunističa o transformaciji muzeja, o položaju i budućnosti ustanova koje čuvaju nacionalnu baštinu

Muzeji – bez slobodne razmjene rada?

Nekad su izmjene u muzejima tražene izvana, danas to traže ljudi koji u njima rade

U Muzeju grada Zagreba prisustvovali smo raspravi o muzejskim djelatnostima, o stanju i problemima s kojima je suočena muzejska služba i o prijedlozima – kako rekoše muzealci – za budućnost. U osnovi te rasprave bila je spoznaja da muzeji, takvi kakvi jesu, ne odgovaraju potrebama naše zajednice, da su još »zatvoreni organizmi« i da nije uspostavljena potrebna veza između muzeja i društava. I muzeje, kao i ostale kulturne institucije, čeka reorganizacija koja će, po svemu sudeći, promijeniti njihov profil – a to je složena zadaća koje se moraju prihvatiti ne samo muzealci.

Rasprava je ostavila dojam: nekada su drugi kritizirali muzej, danas to čine muzealci. Nekada su izmjene u muzejima tražene izvana – danas to traže ljudi koji u njima rade. U proteklih desetak godina došlo je do smjene generacija muzealaca ali, što je mnogo važnije, promijenila su se shvaćanja i kod starijih i kod mlađih muzejskih radnika. Danas muzealci u svojoj sredini imaju kadrove, imaju vrlo konstruktivna zapažanja o društvenoj funkciji muzeja. To samo po sebi, dakako, neće stvoriti drugačiji muzej, ali će se problemi brže i lakše rješavati kad se zna što se mijenja i zašto se muzej treba mijenjati.

O teškoćama muzeja podosta se zna (skućen prostor, nepovoljan smještaj fundusa, nedovoljno kadrova, nedovoljna sredstva za investicije, za znanstveni i istraživački rad), ali je najveća kočnica ipak bio – ljudski faktor. Radni materijal rasprave o položaju i perspek-

tivama muzeja (autori Galeković, Kelemen, Košćević, Kruhek, Kuzmić, Lapaine, Susovski i Šola) i uvodno izlaganje (Kuzmić) iscrpno su prikazali sadašnje stanje. »Uz nekoliko iznimki«, kažu autori studijskog teksta, »globalno se može ocijeniti da programska orijentacija muzeja danas u Zagrebu nema onu podlogu koja bi muzej izvukla iz uloge koju je s vremenom trebao izgubiti a koja isuviše čvrsto egzistira u prošlom vremenu i na način neprimjeren samoupravnim odnosima«. U pravilu se naši muzeji svode samo na mjesta čuvanja kulturne baštine dok društvo postavlja pred njima sve veće zahtjeve. Svi poslovi u muzeju nisu svedeni u okvire društveno relevantnih kriterija, već se obavljaju po inerciji stručnjaka, po sistemu »vlastitog znanja« i »vlastite potrebe«. Osim toga:

- svaki je muzej organiziran sam za sebe i orijentiran sam za sebe i orijentiran sam na sebe
- nema povezanosti i koordinacije
- zanemarena je obrazovna i odgojna funkcija
- slobodna razmjena rada nije ni dotakla muzej.

Raspravu su, kako smo već najavili uoči skupa, vodili muzealci komunisti. Radni materijal usvojila je Komisija za idejni i teorijski rad Gradskog komiteta SKH Zagreba. Ona će pomoći budućoj reorganizaciji muzeja ali i okupljanju svih muzealaca u stvaralačkoj transformaciji iznimno značajnih ustanova koje im je društvo povjerilo.

E. CVETKOVA